

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לעבודה סוציאלית תשפ"ב 2021-2022

שם הקורס: הכשרה מעשית שנה ג'
מס' קורס: 0-144-1-1391

רכזת היחידה: הגב' ענת שלו אבוחצירא

מייל: hmaasit@bgu.ac.il, טלפון: 08-6472336

שעות קבלה: בתיאום מראש. בבנין 17 חדר 01

ראש היחידה: הגב' ורד דייטשמן

מייל: vereddai@gmail.com

שעות קבלה: בתיאום מראש. בבנין 17 חדר 113.

מטרה

בשנה זו מושם דגש על העבודה הפרטנית וההתערבות מעבר לרמת הפרט.

הסטודנטית בסיומה של השנה, צריכה להיות מסוגלת לבצע אבחון מערכתי של פונים ובעיות, לתכנן ולבצע התערבות במספר מישורים: פרטני, קבוצתי, משפחתי, קהילתי ומדיני, להתמצא בסוכנות הרווחה ובעקרונות העבודה הסוציאלית. כמו כן, על הסטודנטית להפנים את הערכים הבסיסיים של המקצוע ולהיות בעלת מודעות עצמית לחלקה בתהליך הטיפול.

המטרות:

- א. לעזור לסטודנטית לפתח מיומנויות מקצועיות הדרושות לעובדת סוציאלית בסיוע לפרטים, למשפחות, לקבוצות ולקהילות תוך פיתוח ראייה וחשיבה על רמות המיקרו והמאקרו, בסביבה הקבוצתית, הקהילתית והמדינית וזאת במטרה לפתח מענים מתאימים לרמות השונות.
- ב. לעזור לסטודנטית לפתח מודעות לעצמה ולאחרים ובכך להמשיך בתהליך של גיבוש זהות מקצועית המבוססת על ערכי המקצוע.
- ג. לפקח על איכות עבודתה של הסטודנטית והערכת התאמתה של הסטודנטית למקצוע.
- ד. יישום הרקע התאורטי הנלמד בכיתה.

פרשיות לימודים:

1. **אוריינטציה**- הסטודנטית תשתלב בסוכנות ב 3 שבועות הראשונים של ההכשרה, תכיר את תפקיד העו"ס בסוכנות ואת העמיתים בהתאם לאופי השירות. במקביל תערוך הסטודנטית מיפוי של שירותים בקהילה בהנחיית המדריכה, שיהיו רלוונטיים לעבודתה במהלך השנה.
2. **מס' מקרים לטיפול**- הסטודנטית תקבל לאורך השנה בין 4-6 מקרים לטיפול כשעל לפחות שניים מהם להיות מקרים תהליכיים לאורך זמן, המטופלים בו זמנית. על הסטודנטית לקבל לפחות 2 מקרים לטיפול עד 3 שבועות מתחילת השנה. העברת שאר התיקים לטיפול של הסטודנטית תעשה באופן הדרגתי, בהתאם לקצב ההתפתחות וצרכי השירות. המטרה שהסטודנטית תטפל עד לסוף השנה ב-4 מקרים בו זמנית. בסוכנויות בהן אופי ההתערבויות הוא קצר מועד, יש לדאוג למגוון התערבויות ככל הניתן ול4 מקרים ברצף כל השנה.
3. הסטודנטית תתנסה במהלך השנה בהתערבויות שונות בעבודה המשפחתית והקבוצתית בהתאם לאופי השירות.
4. הסטודנטית תלמד ותיישם התערבויות מקוונות שונות במטרה לבסס קשר יציב עם הפונים, בהתאם להנחיות השירות בו היא נמצאת.
5. הסטודנטית תחל בסמסטר א' את ההתערבות המערכתית (הפרוייקט), אותו היא תתכנן ותבצע לאורך השנה, בהתאם למודל של "התערבות מעבר לפרט". את ההתערבות המערכתית ניתן לעשות ביחד עם סטודנטיות נוספות המשובצות יחד באותו ארגון.

6. הסטודנטית תקבל הדרכה שבועית פרטנית במשך שעה ו/או קבוצתית (לפי מפתח של שעה לסטודנטית) במהלכה יעובדו חוויותיה, תפיסותיה והתנסויותיה במטרה לעזור לה ולזהות גורמים מקדמים ומעכבים בתהליך התפתחותה.
7. מוקדי למידה- בהתאם לסוכנות תשתלב הסטודנטית במוקד למידה הרלוונטי לתחום ותיחשף במהלך הסמסטר למפגשי ידע בתחום. לציין, כי לא בכל התחומים קיימים מוקדי למידה, במקרה זה האחריות על הקניית הידע תהיה של הסוכנות והמדריכה.
8. סטודנטיות במסלול הקהילתי ייחשפו לפרשיות לימוד בהתאם לדרישות המסלול.

דרישות והרכב ציון הקורס

דרישות:

1. הסטודנטית תשתלב להכשרה מעשית בשירותים השונים בימי ראשון וחמישי, במשך 8 שעות ליום. שעות ההכשרה יקבעו על פי פעילות המקום .
2. **הגשת דו"חות -** הסטודנטית תגיש בכל שבוע לפני פגישת ההדרכה דו"ח תהליכי (אני –אתה) על מקרה אחד מתוך המקרים התהליכיים אשר בטיפולו. המדריכה רשאית לדרוש מהסטודנטית להגיש דו"ח תהליכי על מקרה נוסף, על פי שיקול דעתה ובהתאם לצרכי הלמידה של הסטודנטית. הסטודנטית תגיש למדריכה גם את סיכומי הפגישות עליהן לא מוגש דו"ח. על המדריכה לבדוק את הדו"חות ולהחזירם לסטודנטית בליווי הערות לימודיות, כבסיס לתהליך הלמידה.
3. **המדריכות נמצאות גם הן בקבוצות הדרכה ומלוות מקצועית ע"י מדריכה בכירה.** יש לציין כי המדריכה מחויבת בדיווח שוטף למדריכה הבכירה, ומתייעצת עימה על סוגיות מקצועיות שקשורות לסטודנטית ולתהליכי למידתה.
4. הסטודנטית תתנסה במספר התערבויות במהלך השנה בהתאם להנחיית היחידה להכשרה מעשית בשיתוף עם המדריכה והשירות. לעתים, לאור האירועים במציאות חיינו, תידרש הסטודנטית להתערבויות חדשניות וממוקדות נוכח המצב וזוהי חלק מאחריותה של הסטודנטית מול מטופליה ומול השרות בו נמצאת. באחריות המדריכה ללוות מקצועית את הסטודנטית גם בהתערבויות אלו.
5. הסטודנטית תתכנן ותבצע התערבות מערכתית, אותה תציג ביום הפרויקטים בסיום שנה"ל. לאורך השנה הסטודנטית תקבל הנחיות מהמדריכה ומהיחידה להכשרה מעשית לתכנון והצגה נכונה של פרויקט זה. **ההשתתפות ביום הפרויקטים הינה חובה ומהווה תנאי לסיום החובות של ההכשרה המעשית!**
6. בחופשת סמסטר תגיע הסטודנטית להכשרה מעשית ליום בשבוע (8 שעות) בתיאום מראש עם המדריכה ותדאג לשמור על רצף עבודתה עם הפונים והשירותים השונים. הסטודנטית תקבל הדרכה אחת לשבוע ותגיש דו"חות כנדרש במהלך הסמסטר.
7. בסמסטר ב' הסטודנטית תשתתף ביום מס"ר המתקיים כחלק מיום הכשרה והנוכחות בו היא חובה. היעדרות מיום זה תובא לדיון בוועדת הוראה. הודעה על פרטי יום זה תתפרסם במהלך חופשת סמסטר א.
8. במהלך השנה יתכנו מפגשים מקצועיים, כחלק מימי ההכשרה אליהם ידרשו הסטודנטיות להגיע. הודעה על ימים אלו תפורסם לסטודנטיות דרך המודל והמיילים.

9. **נוכחות בימי ההכשרה היא חובה.** במקרה של מחלה, מילואים או לידה יש להמציא אישורים מתאימים ליחידה להוראה בשדה. בכל מקרה של היעדרות מעל 2 פעמים בסמסטר, יובא הנושא לדיון לראש היחידה ובמידת הצורך, תתבקש הסטודנטית להשלים ימים אלו בתיאום עם מקום ההכשרה ועם ראש היחידה. היעדרות לא מאושרת תוביל לכישלון בהכשרה המעשית.

10. הסטודנטית נדרשת להקפיד על לבוש הולם בהכשרה בהתאם לכללי השירות בו נעשית ההכשרה. כלומר להימנע מלבוש חשוף מאוד, ולבוש העלול לפגוע ברגשות המטופלים.

11. הסטודנטית נדרשת לסודיות ולהתנהגות על פי כללי האתיקה המקצועית כפי שנקבעו ב"קוד האתיקה המקצועית של העובדים הסוציאליים בישראל" ו"חוק העובדים הסוציאליים, 1996" וכן הקוד האתי של אוניברסיטת בן גוריון הנמצא באתר האוניברסיטה.

במידה וישנם בעיות / קשיים ו/או אי עמידה בהסכם ההדרכה במקום ההכשרה על הסטודנטית חלה האחריות לפנות ליחידה להכשרה מעשית, לעדכן ולבחון עם צוות היחידה את דרכי ההתמודדות.

דגשים להכשרה מעשית לנוכח מגפת הקורונה

1. ההכשרה תתנהל עפ"י ההנחיות שיהיו במהלך שנת הלימודים הנגזרות מהנחיות משרד הבריאות והאוניברסיטה. על המדריכה והסטודנטית להקפיד על הנחיות הסוכנות ועל כללי משרד הבריאות ובהתאם לעדכונים מעת לעת. לארגונים השונים יש את הזכות לדרוש תעודת מתחסן \ תו ירוק\ בדיקות ועל הסטודנטית למלא אחר דרישות הארגון.
2. על הסטודנטית לעשות ככל שביכולתה על מנת לשמור על קשר רציף עם מטופליה במידה ותידרש לבידוד. יש להתייחס לסעיף זה כבר בשלב ההתקשרות עם המטופלים ולייצר דרך מקוונת לשמירה על הקשר הטיפולי (וידאו, טלפון, וכד' בהתאם למקובל על המטופל)
3. על הסטודנטית והמדריכה לשמור על רצף ההדרכה גם אם אחת מהשתיים ידרשו לבידוד, אז יש לקיים את ההדרכה בשיחת וידאו (סקייפ/ זום וכד').
4. במידה והסטודנטית תדרש למספר פעמים של בידוד במהלך השנה, היחידה להכשרה מעשית תדון בהארכת הכשרתה והשלמת השעות בהתאם.

הערכת הישגים בהכשרה מעשית

הסטודנטיות מוערכות פעמיים בשנה על תפקודן בהכשרה המעשית: **בסוף סמסטר א' ובסוף סמסטר ב'.**

הערכה מתבצעת ע"י המדריכה בשיתוף הסטודנטית ובפיקוח של המדריכה הבכירה.

תנאי מעבר משנה לשנה בהכשרה מעשית

על מנת לעבור משנה לשנה יש לקבל ציון עובר בהכשרה מעשית בשני הסמסטרים.

1. סטודנטית שנכשלה בסמסטר א' לא תוכל להמשיך לסמסטר ב' בהכשרה ובקורס המעבדה שהינו קורס המלווה את ההכשרה המעשית בשדה. הסטודנטית רשאית לפנות לוועדת ההוראה המחלקתית בבקשה לחזור על ההכשרה המעשית. במידה והוועדה תאשר לה לחזור על ההכשרה המעשית, היא תידרש לחזור על שנת הכשרה מלאה ועל קורס מעבדה בשנת הלימודים העוקבת. את שאר קורסי הלימוד הסטודנטית יוכל להשלים, רק במידה ותקבל ציון עובר בהכשרה המעשית ובקורס מעבדה.
  2. סטודנטית שנכשלה בסמסטר ב' לא תוכל להמשיך את לימודיה במחלקה. הסטודנטית רשאית לנות לוועדת ההוראה המחלקתית בבקשה לחזור על ההכשרה המעשית, והוועדה תשקול אם לאשר לה באופן חריג לחזור על שנת הכשרה מלאה ועל קורס המעבדה שמלווה אותו בשנת הלימודים העוקבת. את שאר קורסי הלימוד הסטודנטית תוכל להשלים, רק במידה ותקבל ציון עובר בהכשרה המעשית ובקורס מעבדה.
- סטודנטית שנכשלה על רקע של בעיות אתיקה, וועדת ההוראה במחלקה תדון בהמשך לימודיהם במחלקה.

רשימה ביבליוגרפית:

רשימה ביבליוגרפית תימסר במהלך השנה ע"י המדריכה בהתאם לשירות בו עושה הסטודנטית הכשרה, בהתאם למוקד הלמידה ובהתאם לצורכי הלמידה של הסטודנטית.